

Mariëtte van Koevorden

Zoek je een nieuwe hobby die je uit je winterdip haalt, een ontspannen bezigheid die je het hele jaar kunt beoefenen, die ervoor zorgt dat je heerlijk buiten bent, die je net zo makkelijk met anderen als alleen kunt beoefenen, die niets kost (hooguit een investering in een goede verrekijker), een hobby die elke keer anders is, die je nóg meer liefde voor de natuur oplevert én gezond is voor lichaam en geest? Word vogelaar! Van bezig bijtje naar geduldige vogelaar, het kan echt! Begreep ik voorheen nooit waar mensen het geduld vandaan haalden om eindeloos door zo'n kijker te turen, één blik door de telescoop van onze gidsen en er gaat een wereld voor mij open. Na een halve eeuw zonder verrekijker door het leven te zijn gegaan, werd mijn blikveld vanaf de eerste excursiedag op slag verruimd.

Het was februari en je zou denken, wat valt er dan te zien? Eenden, ganzen en zwanen. Dat dacht ik dus. Maar de vogelaars in wier modderige voetsporen wij treden, laten ons zien dat er niet zoiets als een eend of een gans of een zwaan bestaat, maar een wintertaling of een krooneend, een riet- en een rotgans. Dat er zelfs een kleine zwaan bestaat! Ik kan alleen maar verwonderd 'wow' uitbrengen als ik door de lens zoveel schoonheid aanschouw, een andere wereld wordt ingetrokken. Tijdens de vier theorieavonden, één keer per maand, kregen we al een voorproefje van de vogels die we, vooral in deze streek en in deze tijd van het jaar, zouden gaan zien. Ik val van de ene verbazing in de andere.

Waarom heb ik zo vaak de koekoek gehoord, maar nooit geweten hoe hij eruit zag? En, de blauwborst? Komt die echt in ons land, wat heet, in onze streek, wat heet, bijna in mijn achtertuin – de Zouweboezem – voor?! Tijdens meerdere excursies horen we dat hij is gesignaleerd, maar hij laat zich niet zien, in ieder geval niet aan mij. Elke wandeling die ik

vervolgens op zondagmiddag met mijn echtgenoot maak, staat in het teken van vogels kijken, maar stiekem ben ik steeds op zoek naar de blauwborst. Bijna begin ik te denken dat het een soort poelifinario is, een fantasievogel. Totdat we op een excursie, eind april, in de Everdingerwaard, worden getraakteerd op meerdere blauwborsten die opstijgen uit het riet en als parachutjes neerdalen of heel even op een tak een deuntje laten horen.

De verwondering die je meemaakt, als zoiets moois je toevalt, ik kan er niet over uit. Ook niet over het feit dat ik voorheen riet als een bos dode stengels met pluim zag en nu als een bron van leven, één grote symfonie van het mooiste orkest dat de natuur rijk is. Deze categorie vogels heeft mij nog het meest verrast, de rietvogels, sowieso het bestaan van deze vrolijke zangers en het speuren naar deze kbv'tjes (jargon voor kleine bruine vogeltjes) die graag verstoppertje spelen in het riet. Ik geniet van de kleine karekiet, word hierper van de graspieper, maar zie eigenlijk vooral de rietgors en de rietzanger deinen op een rietstengel. Van de snor en de sprinkhaanzanger moeten we het vooral hebben van het gesnor en gekir. Die geluidjes zijn zó leuk! Soms ook de enige manier om vogels van elkaar te onderscheiden, want zoek de verschillen maar eens tussen een fitis en een tijftjaf!

Een van de mooie aspecten van de excursies was voor mij, behalve het ontdekken van nieuwe vogelsoorten, ook het meekrijgen van welke vogels wanneer waren teruggekeerd naar ons land. Je kijkt en zoekt dan heel bewust tijdens wandelingen naar de eerste van een soort. Sowieso maak ik kennis met veel eerstelingen: vuurgoudhaantje, roodborsttaap, paapje, wulp (die wijst naar zijn gulp) en kluten op een kluitje. Of, Cetti's zanger, ik had er nog nooit van gehoord, maar kan er nu niet meer om heen. Mijn trommelvliezen

Witgesterde blauwborst. Foto: Harko Buunk.

trillen. Je ziet hem zelden, dat geldt blijkbaar voor veel vogels, daarom is luisteren ook zo belangrijk. Roerdomp horen stond dit jaar bovenaan mijn wensenlijstje (op gelijke hoogte met blauwborst zien). Tot twee keer toe is dat gelukt, de eerste keer vergeet ik nooit meer. Dat bizarre hoempen laat hij luid en duidelijk horen tijdens onze excursie in Heukelum. Wat een verschil met het melodieuze gezang van de nachtegale die we diezelfde morgen ook horen maar niet zien.

Onze gidsen leren ons niet alleen naar vogels kijken en luisteren, er wordt ook gewezen op een verse pootafdruk van een ree, een bever die langs de oever van de Lek zwemt of het moeraskartelblad op drassige uiterwaarden. Ze leren ons plaatsen herkennen waar de ijsvogel zich ophoudt, nestelend in de wortelkluit van een grote omgevallen boom of bij water met overhangende takken. Als we op de Diefdijk staan zien we aan de ene kant een ijsvogel een visje vangen, terwijl aan de andere kant een purperreiger tussen de pinksterbloemen prachtig zit te zijn. Je komt ogen tekort in de natuur.

Mijn man merkte op dat ik vroeger altijd wees op plantjes en nu op vogeltjes. We wandelen niet meer, we struinen. Door vogelrijke gebieden. Om de haverklap sta ik stil en pak mijn kijker erbij. Ik ga nooit meer zonder kijker op stap, want nu pas besef ik dat vogels zo schuw zijn, dat ze zich vaak alleen maar van een afstandje laten zien. Wat ga ik de excursies missen! Eigenlijk wil ik elke wandeling wel zo'n ervaren vogelaar mee. Want hoewel ontzettend veel geleerd, als je alleen wandelt slaat de twijfel nog wel eens toe: zag ik daar een ... of hoorde ik de ...?

Nu moeten we het zelf doen en vooral veel meters maken. En ogen én oren openhouden. Ik ben al die trouwe, geduldige vogelaars van de Natuur- en Vogelwacht Vijfheerenlanden ontzettend dankbaar dat ze hun tijd, energie en kennis wilden delen. Volgens onderzoekers maken vogels mensen relaxter, gelukkiger, energiever en meer verbonden. Maar het is ook gewoon ontzettend leuk! Ik kan het dus iedereen aanraden: ga vogelen!